

naše vezi

MAREC 2016

INTERNA IZDAJA, št. 66

ZDVI SLOVENIJE, Hacquetova 4, 1000 Ljubljana

Poštšina plačana pri pošti 1102

**ZVEZA DRUŠTEV
CIVILNIH
INVALIDOV VOJN
SLOVENIJE**

*Če osamljen nekje ždiš, mnogo lepega
in veselega zamudiš,
če pa greš med ljudi ali koga k sebi vabiš,
na bolezen in osamljenost pozabiš!
Zima beži, prihaja pomlad, novo življenje
se po zemlji zbuja, cvet vesel obeta in sad.*

Jože Novak

naše vezi

VSEBINA 66. ŠTEVILKE

aktualno

- 3 skupščina zdvis
- 4 skupščina zdcivs
- 9 utrinki s predavanj za civ
- 9 razstava vojna in mir

v razmislek

- 11 po zdravje v tujino

gradili so naša društva

- 12 v spomin dragici rome

iz naših društev

- 13 zbor članov dvi celje
- 14 zbor članov dvi zasavje
- 14 obletnica delovanj dvi slovenske istre koper
- 16 aktivnosti dciv slovenije ljubljana
- 17 aktivnosti mdciv novo mesto
- 18 dan žena v dvi ljubljana
- 19 aktivnosti mdciv maribor

naše zgodbe

- 20 90 let rozalije erzetič
- 20 pesnica vida mohar
- 21 najstarejši član dvi domžale

šport

- 23 prvenstvi zdvis v streljanju in v pospešenem šahu

obveščamo

Izdajanje glasila omogoča
Fundacija za financiranje
invalidskih in humanitarnih
organizacij Slovenije.

IZDAJATELJA:

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije in Zveza društev
civilnih invalidov vojn Slovenije

UREDNIŠTVO:

ZDVI SLOVENIJE, Hacquetova 4,
1000 Ljubljana, tel.: 01 300 69 69

GLAVNA UREDNICA:

Aleksandra Kerin-Kovač

ČLANI UREDNIŠKEGA ODBORA:

Vladimir Pegan, Bojan Černjak, Janez Štrbenc,
Zdravko Zore, Andreja Rožič

OBLIKOVANJE: Zavod Lupa design

TISK: ITAGRAF d.o.o.

Drage bralke in dragi bralci!

Biti zdrav, je stavek, ki v današnjem času v sebi nosi več pomenov. Ko govorimo o mladih ljudeh, s tem mislimo na telo, ki se še razvija, raste in je preprosto povedano »brez napak«, s staranjem pa predvsem stanje, ki nas ohranja aktivne, lucidne, (p)okretne in psihično stabilne.

Neverjeten napredek medicine in predvsem nova znanja, ki so na voljo vsem, ne le medicinskim strokovnjakom so človekovo življenje podaljšala v leta, o katerih sto let nazaj niti razmišljali niso, saj so veljala za tako neverjetna. Danes 60 let ni nič, pri sedemdesetih se šele začneš starati in šele v osemdesetih govorimo o starostnikih, ki pa so lahko še zelo aktivni. Naravno je, da se telo spreminja in tudi peša, pri čemer nam je na voljo cela paleta medicinskih odkritij, ki pomagajo, da tudi v starejših letih vzdržujemo sposobnosti, ki naše življenje ohranjajo polno in aktivno. Slovenski zdravstveni sistem je vsaj teoretično še vedno – po principu solidarnostnega sistema z vplačevanjem dodatnega zdravstvenega zavarovanja – več ali manj odprt in (enako) na voljo vsem državljanom. Našim zdravnikom zaupamo, vemo, da v slovenskih bolnišnicah delajo visoko usposobljeni strokovnjaki, tudi takšni, ki znajo misliti izven okvirov in tudi »delati čudeže«. Za zdaj dostop do zdravljenja še ni (če nismo neučakani) odvisen od naše denarnice. Seveda so tudi med zdravniki šalabajzerji, a o njih danes ne bomo govorili.

Glede na vsem znani tragični dogodek na šempetrski urgenci, se namreč (znova) razkriva druga, sistemska beda našega zdravstvenega sistema. Narobe je razmišljati, da gre za neosebne subjekte, saj so tudi tukaj odločevalci ljudje, le da se skrivajo v objemih raznih firm, svetovalnih in nadzornih družb, funkcij in drugih »sistemov«, ki jih odvezujejo osebne odgovornosti. Znano je, da so napačno povezane cevi, zaradi katerih je bolnik namesto kisika prejel t. i. smejalni plin, povzročile smrt človeka. In potem se je začelo prelaganje krivde, saj so vsa vpletena podjetja krivila eden drugega. Tako bomo morali počakati na to, kaj bo povedala policijska preiskava. In če nas smrt človeka, ki, glede na informacije, ne bi smel umreti, pretrese, da se vprašamo, kaj se dogaja v naših ustanovah, so se na »sistemski ravni« ne tako daleč nazaj dogajale še mnoge druge mahinacije, ki pa smo jih verjetno že malo pozabili, saj za tako hude posledice, kot v šempetrskem primeru, nismo slišali. A v resnici sistemska plat našega zdravstva za sabo vleče dolgo sled afer, prijateljskih poslov in šlampastih izvedb projektov. Naj samo spomnim na razvpiti projekt dragih operacijskih miz naročenih brez razpisa, težav z vodovodom v novem onkološkem inštitutu, kjer se je razpasla legionela, donacij, ki niso povezane s storitvami, neverjetno dolge gradnje nove pediatrične klinike ... Delno poročilo nadzornikov v šempetrski bolnišnici prav tako razkriva vrsto sumov nepravilnosti, od donacij do nepotističnega zaposlovanja, pri čemer epiloga še ni.

Vsem je skupno tudi to, da nihče ni kriv. Prevzemanja odgovornosti ni, kazni so majhne, epilogi redki ali blede. V parlamentu je zdaj na mizi predlog za parlamentarno preiskavo korupcije v zdravstvu. Ljudsko zaupanje v slovenski zdravstveni sistem je namreč tokrat resnično omajano.

Kaj torej preostane bolniku? Morda možnost zdravljenja v tujini, o čemer piše Zdravko Zore, predvsem pa, da se oboroži z znanjem, kako si pri enostavnejših težavah pomagati sam, s prehrano, zelišči, pozitivnim mišljenjem in delovanjem, kar je bila tema delavnic civilnih invalidov Slovenije, o čemer piše Andreja Rožič. Živimo namreč v časih, ko mora vsak, kljub napredni medicini in dostopnosti zdravljenja, za svoje zdravje največ narediti sam.

Zato vam želim vam veliko znanja in predvsem srčnih zdravnikov.

Aleksandra K. Kovač
Urednica Naših vezi

22. SKUPŠČINA ZDVIS JE OCENILA DELO ZVEZE V LETU 2015

V prostorih Društva vojnih invalidov Ljubljana so se 24. marca 2016, na 22. skupščini Zveze društev vojnih invalidov Slovenije sestali pooblaščenici predstavniki društev vojnih invalidov. Tudi tokrat je bila njihova udeležba zelo visoka, kar pripisujemo njihovemu zavzetemu odnosu in vlogi pri uspešnem izvajanju poslanstva ZDVIS, delovanju v dobrobit vojnih invalidov in tudi drugih upravičencev po zakonu o vojnih invalidih. Skupščina je obravnavala poročila o realizaciji programa dela in finančnega načrta za leto 2015 in jih v celoti sprejela. Ugotovila je, da so bili organi zveze pri svojem delu uspešni. Poseben poudarek je bil namenjen izvajanju posebnih socialnih programov, predvsem razumevanju njihove različnosti na državni/zvezni in lokalni/društveni ravni. Razprava o poročilih je bila dobra podlaga za predstavitev programa dela in finančnega načrta ZDVIS za leto 2016. Skupščina se je strinjala, da so cilji in naloge v programu dela skladni z namenom ustanovitve ter dolgoročnimi cilji in nalogami ZDVIS. Navzoči so poudarili, da naj zveza nadaljuje z izvajanjem petih posebnih socialnih programov, pri čemer naj bo poudarek na čim večjem vključevanju vojnih invalidov.

SODELOVANJE KOT TEMELJ USPEHA

Skupščine so se tudi tokrat udeležili predstavniki sorodnih, invalidskih ter veteranskih in domoljubnih organizacij. V zvezi s tem je častni predsednik ZDVIS Ivan Pivk ugotovil, da je sodelovanje s slednjimi boljše kot z invalidskimi, kar pa velja s pobudo ZDVIS v prihodnje izboljšati. Izpostavil je, da je položaj vojnih veteranov in vojnih invalidov v članicah Svetovne federacije veteranov (SFV) zelo različen. Univerzalnih pravil ni. 12. resolucija, ki jo je sprejela Generalna skupščina SFV v letu 2015, apelira na članice, da ukrepajo v smeri sprejema magna karte oziroma *konvencije o pravicah vojnih veteranov in žrtev vojnega nasilja*, s čimer bi se poenotil pristop k obravnavi vojnih invalidov, vojnih veteranov in žrtev vojnega nasilja. Da je sodelovanje izrednega pomena, se je strinjal tudi Ladislav Lipič, predsednik

Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Prav področje, ki ga je omenil Pivk, bo pomembno za še tesnejše sodelovanje slovenskih članic SFV. Pri tem si je potrebno prizadevati za negovanje vrednot, posebej tovarištva. Predsednik Zveze slovenskih častnikov Alojz Šteiner je koordinacijo domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije (KoDVOS) opisal kot trdno fronto tistih, ki jim je mar za Slovenijo. Izrazil je prepričanje o povezanosti med Osvobodilno fronto in današnjo fronto. Letos praznujemo 25-letnico samostojne Slovenije. K temu so vsekakor prispevali tudi dogodki iz preteklosti. Kako izrednega pomena je tvorno sodelovanje je izrazil tudi Drago Bitenc, predsednik Zveze društev in klubov MORiS. Opozoril je na apatičnost, ki jo je zaznati v današnjih družbenih razmerah. Z mislijo, da poškodba nima cene in da prav tako ne sme imeti politične barve, se je zahvalil ZDVIS za dobro večletno sodelovanje. Dolgoletno dobro sodelovanje z ZDVIS je izpostavil tudi Jože Mencin, podpredsednik Združenja Sever. Organizaciji še posebej zavzeto sodelujeta v koordinaciji slovenskih članic SFV. Jože Zupanc, podpredsednik Zveze civilnih invalidov vojn Slovenije je kritično ocenil današnji čas, ko je prevečkrat in vse pogosteje izražen odklonilen, če ne celo sovražen odnos do borcev NOB in s tem do vojaških in civilnih invalidov vojn. Kot predsednik *Evropske zveze invalidov vojn* se zavzema, da bi se odnos do vojnih invalidov

izboljšal z ukrepi za njihovo dostojno življenje. Na tem področju ostaja več odprtih vprašanj in ZDVIS je povabil k sodelovanju in pripravi skupnih stališč za nadaljnje aktivnosti.

ANTON OROŽIM JE PREJEL POSEBNO PRIZNANJE ZDVIS OB 20. OBLETNICI ZVEZE

Tokratna skupščina je imela tudi pridih slovesnosti, saj je predsednik ZDVIS Janez Podržaj podelil dve priznanji. Zveza se je s priznanjem zahvalila praporščaku Anžetu Arharju za dostojno predstavljanje ZDVIS s praporom. Pri tem je predsednik navzoče spomnil na to, da je bil prapor zveze razvit ob njeni petnajstletnici, na srečanju 30. maja 2009, v Novem mestu, ob prisotnosti takratnega predsednika Re-

publike Slovenije Danila Türka. Najvišje oziroma posebno priznanje ob dvajsetletnici ZDVIS je predsednik Podržaj podelil Antonu Orožimu, predsedniku Društva vojnih invalidov Ljubljana od njegove ustanovitve leta 1994 dalje. Poudaril je, da je bil Orožim eden tistih, ki so orali ledino za ustanovitev današnje ZDVIS. Bil je tudi predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev zveze. V zahvali se je Anton Orožim spomnil na skromne začetke in veliko voljo vojnih invalidov, ki je ni manjkalo za vzpostavitev čim boljših pogojev za delovanje zveze in ljubljanskega društva. Naj z njegovo mislijo tudi končamo: *S skupnimi močmi in sodelovanjem je vse mogoče. In na to je treba biti ponosen.*

Andreja Markovič

SKUPŠČINA ZVEZE DRUŠTEV CIVILNIH INVALIDOV VOJN SLOVENIJE

Zveza društev civilnih invalidov vojn je 22. marca 2016 pripravila redno sejo Skupščine ZDCIVS, ki so se je udeležili delegati skupščine zveze, člani upravnega odbora zveze in predsedniki društev CIV, predsednik nadzornega odbora zveze in nosilci Zlatega znaka Zveze društev CIV Slovenije.

Skupščina je obravnavala in sprejela letno poročilo Zveze društev CIV Slovenije za leto 2015 s pregledom najpomembnejših izvedenih akcij v posebnih socialnih programih.

OHRANJEVANJE ZDRAVJA: To je najpomembnejši program, ki ga izvaja zveza, saj je skrb za zdravje največ,

kar lahko damo civilnim invalidom vojn. V ta namen zveza razpolaga z nekaj enotami za ohranjanje zdravja, med katerimi so nedvomno najpomembnejše enote v Termah Čatež, Moravskih Toplicah, ob morju in na Korenskem sedlu. Vsem invalidom sofinanciramo bivanje v enotah, tistim s slabšim socialnim položajem pa sofinanciramo tudi zdravljenje. Enote se med invalide delijo na podlagi Pravilnika o enotah za ohranjanje zdravja. V letu 2015 je ta program koristilo 184 invalidov in 113 spremljevalcev. Vse več pozornosti in sredstev namenjamo tudi sofinanciranju zdravstvenih terapij in sofinanciranju bivanja v ostalih zdraviliščih po Sloveniji. V letu 2015

je terapije koristilo 52 civilnih invalidov vojn.

ZALOŽNIŠKA, INFORMATIVNA DEJAVNOST IN SVETOVALNA DEJAVNOSTI: Vsako leto izdamo vsaj 4 informativne biltene. Gre za časopis Naše vezi, v katerem člani se znanjamo z novostmi in spremembami na področju varstva invalidov, dejavnosti zveze in društev, odgovarjamo na vprašanja ipd. To je časopis, ki je namenjen vsem civilnim invalidom vojn (905 invalidov) in ga prejmejo brezplačno. V letu 2015 smo izdali tudi bilten ob 45. obletnici organiziranega delovanja zveze (900 izvodov). Izvedli smo tudi odmevno tiskovno konferenco, na kateri smo predstavili mlade CIV in opozorili na še vedno ogromno število najdb neeksplodiranega vojaškega materiala v Sloveniji. Zveza že nekaj let angažira tudi pravniko, ki nudi pomoč članom pri vodenju upravnih postopkov v zadevah priznavanja pravic po zakonu o vojnih invalidih in drugih pravic invalidov, saj se zakonodaja nenehno spreminja. S strokovnjaki, ki pokrivajo kakšno drugo področje, pa se povežemo po potrebi (pomoč so nudili trem invalidom). Pravna služba opravlja delo tudi za potrebe zveze.

KOMPENZIRANJE INVALIDNOSTI IN PREPREČEVANJE SOCIALNE IZKLJUČENOSTI: S tem programom pomagamo invalidom, ki se znajdejo v socialni stiski, tako da jim odobrimo enkratno denarno pomoč – v minulem letu smo na ravni zveze pomagali 34 invalidom (v skladu s posebnim internim Pravilnikom o dodeljevanju socialnih pomoči: pomoč pri nakupu kurjave, oblačil, plačilo položnic in nakupu hrane). Ta program se sofinancira izključno iz sredstev državnega proračuna.

KULTURNA DEJAVNOST: V letu 2015 smo pripravili vseslovensko srečanje CIV, prav tako v okviru 45. obletnice organiziranega delovanja zveze.

TEHNIČNI IN ORTOPEDSKI PRIPOMOČKI: 14 CIV-om smo pomagali pri nakupu posebnih tehničnih in ortopedskih pripomočkov, do katerih nimajo pravice preko ZZS oziroma je ta omejena.

ŠPORTNE IN ŠAHOVSKE AKTIVNOSTI: Šport in rekreacija sta nedvomno pomembna pri ohranjanju zdravja tudi za najtežje invalide. Dejavnost je usmerjena tako, da je čim bolj prilagojena stopnji invalidnosti

in starosti članov. Vsako leto izvedemo športne igre v šestih disciplinah. Nekaj invalidov kljub starosti dosega rezultate za tekmovanja na državnih prvenstvih vseh slovenskih invalidov. V ta program je bilo na ravni zveze v letu 2015 vključenih 226 civilnih invalidov vojn in 61 njihovih spremljevalcev.

USPOSABLJANJE ZA AKTIVNO ŽIVLJENJE IN DELO INVALIDOV:

S tem programom želimo invalide spodbuditi k zdravemu načinu življenja (delavnice, predavanja na temo zdravja, telesne aktivnosti, zdrave prehrane, premagovanja stresa ipd.) in nuditi pomoč invalidom in njihovim svojcem, ko se pojavijo izzivi, ki jih prinaša starost (demenca, paliativna oskrba ipd.). Tako smo v letu 2015 v delavnice in predavanja zajeli skupaj 165 CIV, 84 spremljevalcev in 17 družinskih članov. Delavnice in predavanja izvaja zveza s pomočjo zunanjih strokovnih sodelavcev.

Obravnavan in sprejet pa je bil tudi finančni program dela zveze za leto 2016 z naslednjo vsebino posebnih socialnih programov:

SKRB ZA OHRANJEVANJE ZDRAVJA – PREVENTIVA IN KURATIVA:

Obolelost, zdravstvene spremembe in degenerativni procesi se pri starejših invalidih bolj odražajo, kar pomeni, da invalidnost vpliva na sposobnost telesa in organov ter funkcionalne sposobnosti. Žilne spremembe, srčno popuščanje in druga obolenja povezana z degenerativnimi spremembami v starosti, še bolj ovirajo celotno funkcioniranje invalida starostnika. Vedno več starostnikov zboli za demenco, ki v nekaterih primerih zelo hitro napreduje, kar pomeni, da lahko samostojni invalid starostnik že v enem letu postane delno samostojen ali celo nesamostojen.

V letu 2016 predvidevamo, da bomo na podlagi finančnega načrta omogočili:

- 160 CIV in 70 spremljevalcem, ki bodo z invalidi zaradi njihove starosti souporabljali program, koriščenje enot za ohranjanje zdravja ZDCIVS,
- 40 CIV in 40 spremljevalcem, ki bodo z invalidi zaradi njihove starosti souporabljali program, bivanje v naravnih zdraviliščih, v katerih zveza nima svojih enot za ohranjanje zdravja,
- 35 CIV bivanje v naravnih zdraviliščih, v katerih

zveza nima svojih enot za ohranjanje zdravja, ki ne potrebujejo spremljevalca,

- 40 CIV zdravniške terapije (fizikalne terapije, nevrofizioterapije, različne masaže, bownove terapije, osteopatijo, hidroterapije, rehabilitacijo motenj prekrvitve arterijskega ožilja, rehabilitacijo motenj prekrvitve).

INFORMATIVNA IN SVETOVALNA DEJAVNOST:

Informiranje CIV o delu zveze in društev, o izvajanju PS programov ter o zakonodaji pripomore tudi k izvajanju drugih PSP, ki jih zveza izvaja. V Naših vezeh in na spletni strani uporabnike seznanjamo z možnostmi in načinom vključitve k uporabi posameznega SP. Pri glasilu Naše vezi uporabniki tudi sami aktivno sodelujejo s svojimi prispevki (zgodbe, pesmi, članki).

Svetovalna dejavnost vključuje pomoč CIV pri vodenju upravnih postopkov v zadevah priznavanja pravic po ZVoJl in zakonih, ki urejajo druge pravice invalidov (sklenjena pogodba s pravno pisarno); z ostalimi strokovnjaki, ki pokrivajo druga področja, se povežemo po potrebi. Pravna služba opravlja tudi vsa potrebna svetovanja in vodenje postopkov za potrebe zveze s področja skrbi za varstvo CIV.

V letu 2016 nameravamo okviru tega programa izvesti:

- 4 številke glasila Naše vezi - vsako številko prejme 890 uporabnikov invalidov, glasilo prejmejo tudi občine in ministrstva - 70 na številko, razliko upošteva ZDVIS, s katerim glasilo izdajamo (glasilo ureja univ. dipl. novinarka),
- spodbujanje uporabnikov/invalidov za sodelovanje pri vsebini glasila,
- urejanje in posodabljanje spletne strani zveze, ki je med drugim postavljena na način, da jo lahko berejo tudi slepi CIV s pomočjo braillove vrstice,
- uporabo, število storitev pravne službe je vnaprej težko opredeliti (na podlagi prejšnjih let ocenjujemo, da bo te storitve potrebovalo 10 uporabnikov).

ŠPORTNO REKREATIVNE IN ŠAHOVSKE DEJAVNOSTI:

Telesna aktivnost danes vedno bolj predstavlja zdrav način življenja in civilni invalidi vojn, kljub svoji invalidnosti in starosti poskušajo vzdrževati telesno

in psihično kondicijo in sodelovati pri športni dejavnosti.

Kljub starosti se naši invalidi še vedno radi pomerijo v tekmovalnem duhu in v kakšni športni disciplini jim uspe doseči tudi normo za državna tekmovanja, ki jih organizira ZŠIS-POK. V letu 2015 so v balinanju - četvorke dosegli 3. mesto v državi.

V letu 2016 predvidevamo v tem programu izvesti naslednje:

- 6 enodnevni športni iger CIV, in sicer v vrtnem kegljanju, balinanju, pikadu, streljanju z zračno puško, hoji na 5 km, kegljanju na avtomatskem kegljišču (za posameznike in ekipe). Pričakujemo udeležbo 105 uporabnikov/invalidov in 29 spremljevalcev/uporabnikov,
- tridnevne športne igre CIV v šahu; 16 uporabnikov/invalidov in 8 spremljevalcev/uporabnikov,
- rekreativni pohod okoli Ljubljane; 60 uporabnikov invalidov in 30 spremljevalcev/uporabnikov.

TEHNIČNI ORTOPEDSKI PRIPOMOČKI TER PRILAGAJANJE OKOLJA

Uporaba tehničnih pripomočkov (slušni aparat, očala, povišana WC školjka ...) je lahko v veliki meri pomoč pri večjih težavah starejših civilnih invalidov vojn in jim pomaga izboljšati kakovost življenja, tako v domačem kot družbenem okolju. Predvsem povpraševanje po očalih in slušnih aparatih je vsako leto večje, saj staranje s seboj prinaša izgubo sluha in vida, kar vpliva na komuniciranje in tudi druge dejavnosti (branje, reševanje križank, spremljanje TV in radia, sodelovanje v kulturnih in zabavnih aktivnostih). Slabša občutljivost čutil vpliva tudi na organ za ravnotežje. CIV, ki imajo zaradi invalidnosti poškodbe na nogah, potrebujejo, tudi zaradi starostnih degenerativnih sprememb okončin, posebne ortopedске čevlje.

V letu 2016 tako predvidevamo:

- zagotoviti oz. sofinancirati vsaj 20 CIV naslednje tehnične in ortopedске pripomočke: slušne aparate, očala, ortopedске čevlje, pripomočke za lajšanje inkontinence, povišane WC školjke, manjše in večje prilagoditve kopalnic in drugo.

INTEGRACIJA CIV V KULTURNO IN DRUŽBENO ŽIVLJENJE:

Druženja, srečevanja in sodelovanja na kulturnih dogodkih in s tem ohranjanje vezi med seboj so pomemben vidik za vsakega človeka, še posebej pa invalida-starostnika, saj se s tem preprečuje socialna izolacija. Namen PSP je CIV omogočiti druženje in sodelovanje na kulturnih dogodkih, na katerih opozarjajo na grozote vojn in njihove posledice. Dogodki in srečanja, ki so predmet PSP, so izbrani zaradi tematike, ki je civilnim invalidom vojn blizu zaradi časa nastanka in vzroka njihove invalidnosti. Predvidevamo udeležbo naših članov- invalidov na naslednjih dogodkih:

- udeležba in sodelovanje na kulturni prireditvi »Samo en cvet«, ki ga organizira Ustanova FRS; 25 uporabnikov invalidov s potrebnimi spremljevalci, ki so tudi strošek PSP,
- udeležba CIV pri proslavi ob dnevu zmage, 9. maju (osrednja proslava v Ljubljani); 55 uporabnikov invalidov s potrebnimi spremljevalci, ki so tudi strošek SP,
- udeležba in sodelovanje na prireditvi ob svetovnem dnevu miru na Cerju (nosilec prireditve je TIGR); 20 uporabnikov invalidov s potrebnimi spremljevalci, ki so tudi strošek PSP,
- udeležba CIV na proslavi pri spomeniku na Cviblju (Žužemberk), v septembru; 20 invalidov uporabnikov s potrebnimi spremljevalci, ki so tudi strošek SP,
- udeležba CIV ob mednarodnem dnevu invalidov (3. december); 20 invalidov uporabnikov s potrebnimi spremljevalci, ki so tudi strošek SP,
- vseslovensko srečanje CIV, ki se financira iz lastnih sredstev.

USPOSABLJANJE ZA AKTIVNO ŽIVLJENJE IN DELO:

PSP je namenjen temu, da pomaga civilnemu invalidu vojn/starostniku sprejeti staranje, težave, ki jih prinese, ga seznani z osnovnimi informacijami o boleznih, ki so značilne za starost, mu pomagati ozavestiti, da so sami najbolj odgovorni za svoje dobro počutje in izpolnjeno življenje, mu dati orodja/veščine za čim bolj aktivno življenje ipd. Namen in cilj

programa sta tudi pomoč svojcem s sprejemanjem civilnega invalida vojne, ne samo kot invalida, ampak tudi kot starostnika.

Za našo organizacijo je poleg invalidnosti značilna tudi visoka starostna struktura tako, da je treba naše uporabnike jemati kot invalide - starostnike. To za seboj potegne prilagojen sistem delavnic. Tudi uporabniki delavnic niso več samo civilni invalidi vojn, pač pa vse pogosteje tudi njihovi družinski člani.

V letu 2016 načrtujemo:

- 6 delavnic/predavanj o tem, kako povečati odpornost telesa (3 ure na delavnico + 2 uri izmenjave mnenj in vprašanj predavateljem); 154 uporabnikov invalidov, 68 uporabnikov spremljevalcev,
- 6 delavnic/predavanj na temo o odnosih v družini s starostnikom invalidom (3 ure na delavnico + 2 uri izmenjave mnenj in vprašanj predavateljem); 182 uporabnikov invalidov, 84 uporabnikov spremljevalcev,
- 6 delavnic o diabetesu tipa 2 (3 ure na delavnico + 2 uri izmenjave mnenj).

Zveza izvaja še poseben PSP, ki je financiran izključno iz sredstev MDDSZ, in sicer:

POSEBNE SOCIALNE POMOČI

Sredstva programa so namenjena izključno posebnim socialnim pomočem za socialno ogrožene civilne invalide vojn.

Civilni invalidi vojn informacije o možnostih sodelovanja oz. udeležbi v posameznih posebnih socialnih programih dobijo na svojih matičnih Društvih civilnih invalidov vojn.

ZA ZDRAVJE: PREDAVANJA ZA CIVILNE INVALIDE VOJN

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije med drugim izvaja tudi posebni socialni program Usposabljanje za aktivno življenje in delo. Namen programa je civilnemu invalidu vojn/starostniku pomagati sprejeti staranje in težave, ki jih starost prinese, ga seznanjati z osnovnimi informacijami o boleznih, ki so značilne za starost, in mu pomagati pri zavedanju, da smo sami najbolj odgovorni za svoje dobro počutje in izpolnjeno življenje. Program je namenjen tudi svojcem, ki morajo civilnega invalida vojne sprejemati ne samo kot invalida, ampak tudi kot starostnika. Udeleženci tega posebnega socialnega programa tako niso več samo civilni invalidi vojn, pač pa vedno pogosteje tudi njihovi družinski člani.

V prvem tromesečju je Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije organizirala kar pet predavanj po društvih CIV in sicer v Mariboru, Celju, Kranju, Novi Gorici in Novem mestu, v aprilu pa bomo izvedli še predavanje za DCIV Ljubljana.

Glede na to, da so nekatera društva CIV že lani uspešno časovno uskladili termine za predavanja, se teme predavanj od društva do društva razlikujejo.

Trenutno izvajamo predavanja v treh sklopih, ki se med seboj navezujejo. Prvo predavanje z naslovom »Skrivnost je v odnosu« udeležencem predavanj pokaže, kako so za človekovo zdravje, medsebojne odnose, spoštovanje samega sebe pomembni zbranost, koncentracija, notranji mir, rabsodnost ... Predavanje poslušalca ne pusti ravnodušnega, ker se med predavanjem

intenzivno izmenjujejo dejstva s primeri iz prakse. Predavanje je namenjeno vsem, ki želijo izboljšati odnos tako do samega sebe kot do sočloveka in do narave.

Drugo predavanje iz sklopa ima naslov »Zakaj navadni prehlad prepogosto vodi v resne težave«. Vsem je znano, da se lahko nedolžni prehlad razvije v angino, bronhitis, pljučnico, ki jih je nujno zdraviti z antibiotiki, s tem pa se začne še začarani krog prebavnih motenj, slabokrvnosti, kronične utrujenosti, razdražljivosti ... Vsemu temu se lahko izognemo, če le vemo, kako se prehlada in drugih težav lotiti učinkovito, na celosten in naraven način. Predavanje nas sooča s spregledanimi vzroki prehlada in drugih težav z dihanjem, s posledicami pomanjkljivega pristopa k omenjenim težavam, ter predstavi v današnjem času spregledan celosten in naraven pristop tako za preprečevanje kot tudi odpravljanje omenjenih težav.

Tretje predavanje iz tega sklopa pa ima naslov »Naravno nad težave z dihal«. Udeleženci spoznajo celostne in naravne pristope za odpravljanje najpogostejših težav z dihal (nosom, grlom, pljuči, vročino). Na predavanju zvemo, kako si, če želimo, sami pripravimo sirup za blaženje kašlja, zmešamo eterična olja, kako pripravimo zdravilno zeliščno kopel za noge, si doma pričaramo aromaterapijo, ki prežene viruse prehlada, kako naredimo obkladke za grlo in sinuse, kako si pripravimo jedi, ki bodo krepile našo odpornost in pomagale pregnati viruse prehlada, kako lahko na naraven način obvladamo vročino, nepogrešljivo pomočnico imunskega sistema. S pri-

dobljenimi znanji bodo udeleženci v prihodnje lahko tudi preprečili verižno rušenje imunskega sistema z nastankom (ali poslabšanjem) številnih kroničnih obolenj, kot so osteoporoza, revmatizem, alergije, alzheimerjeva bolezen ...

Odzivi civilnih invalidov vojn, ki so se že udeležili predavanj, so zelo pozitivni in nekateri že težko čakajo nadaljevanja. V primeru, da bodo na društvih

izrazili dodatno zanimanje za že omenjena predavanja, jih bomo ponovili.

V jeseni bomo nadaljevali s predavanji, društva, ki so že imela vsa tri predavanja, bodo nadaljevala z drugimi temami, ostala društva pa bodo temu sledila.

Opomba: Opis predavanj je povzet po predlogi predavateljev Rajka Škariča in Adriane Dolinar.

Andreja Rožič

RAZSTAVA VOJNA IN MIR, MIR IN VOJNA

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije in njen član, fotograf in avtor Matej Peljhan sta pripravila fotografsko razstavo z naslovom *Vojna in mir, mir in vojna*.

Razstavo, ki so si jo lahko obiskovalci ogledali do konca februarja, v razstavnem prostoru MOL-a na Mačkovi 1, je uradno odprl podžupan Mestne občine Ljubljana Aleš Čerin. Razstava je bila posvečena 45-letnici organiziranega delovanja Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije, ki smo jo zaznamovali leta 2015. Razstave zaradi težav pri pridobivanju razstavnega prostora žal nismo mogli organizirati v jubilejnem letu, zato smo jo zamaknili v februar 2016. Glede na to, da Slovenija v letu 2016 praznuje 25. letnico samostojnosti, smo razstavo posvetili tudi temu jubileju. Civilni invalidi vojn so ljudje, ki so se v času po 2. svetovni vojni, v času agresije na Slovenijo in po njej poškodovali z opuščnim vojaškim materialom kot civilne osebe.

V Sloveniji je še vedno zelo veliko neeksplodiranih ubojnih sredstev (NUS) iz vseh preteklih vojn, ki se še skrivajo v zemlji ali v starejših zgradbah. V juniju 2015 smo imeli odmevno tiskovno konferenco, na kateri smo predstavili šokantne podatke o številu najdenih neeksplodiranih ubojnih sredstev.

Po zadnjih podatkih državne enote za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi je bilo v letu 2015 varno odstranjenih in uničenih 7532 kosov neeksplodiranih ubojnih sredstev oziroma 8.788,59 kg nevarnega materiala. Še enkrat poudarimo – to so šokantni podatki glede na časovno oddaljenost vojn. Zato je še bolj tragično dejstvo, da prihaja do po-

škodb z eksplozijami omenjenih ubojnih sredstev še tako dolgo potem, ko so se vojne končale. Največkrat so žrtve otroci in mladostniki, ki tak dogodek doživijo kot izjemno hud udarec, saj jih za vedno zaznamujejo hude telesne poškodbe in kot dodatna posledica, psihična travma.

Na razstavi smo predstavili štiri mlade civilne invalide vojn, ki so se v obdobju zadnjega desetletja ponesrečili z neeksplodiranimi vojnimi ubojnimi sredstvi in so zaradi tega težki invalidi. V letu 2010 se je ena zadnjih večjih nesreč zgodila v času akcije »Očistimo Slovenijo«. Sedemnajstletnemu fantu je v roki eksplodiral vojaški tromblon iz druge svetovne vojne. Odtrgalo mu je desno roko, tri prste leve roke in mu iznakazilo levo dlan. Ob eksploziji je izgubil oko, pridobil okvaro drugega, hkrati pa tudi okvaro ušesnega bobniča. Zato je pomembno, da javnost vsakič znova opomnimo, da se tovrstne nesreče še dogajajo, saj je v naravi še vedno ogromno nevarnih, neodstranjenih ubijalskih sredstev.

O razstavi in avtorju Mateju Peljhanu je Iztok Pre-

mrov za katalog razstave zapisal: »Matej Peljhan je kot portretist stopil v življenjske zgodbe ljudi, ki so podobno kot on sam, ostali za vselej zaznamovani s poškodbami, ki so jih povzročile nesreče z ubojnimi sredstvi iz druge svetovne vojne. Na splošno si ljudje ne znamo predstavljati, kakšne ogromne količine ostankov nevarnih orožij in ubojnih sredstev so se na naših tleh ohranile iz obdobja prve svetovne vojne, in kaj vse je še neodkrita iz druge svetovne vojne. Boli dejstvo, da so vojne med svojim grozljivim divjanjem same po sebi povzročile številne žrtve, a tudi po njihovem koncu se ni povsem končal njihov smrtonosni ples, traja tako rekoč še danes.

Peljhanovo fotografsko pričevanje o mladih, ki so doživeli to žalostno izkušnjo, je prepričljivo in globoko doživeto seveda tudi zato, ker je sam prestal podobno. Komaj desetleten fantič se je soočil s strašno travmo, ki mu je popolnoma spremenila življenje, a mu hkrati odprla nek nov pogled na življenje, ga napolnila s kljubovanjem. S trdno voljo in močjo je Peljhan premagal številne ovire, se strokovno izobrazil, polno zaživel in se v zadnjih nekaj letih izjemno uspešno uveljavil s svojimi fotografijami. Portrete štirih izbranih oseb je napravil na sebi lasten, po svoje odkrit, neposreden in tudi angažiran način, predvsem pa brez patetike in pretiravanj.«

Namen razstave je bil javnost opozoriti, da tudi v miru in ob časovni oddaljenosti minulih vojn, na ljudi še vedno preži nevarnost neeksplodiranih ubojnih sredstev.

Še nekaj utrinkov iz knjige vtisov o razstavi:

Spoštovani, Zveza in g. Matej:

- naslov odličen, dejal bi, to je zdaj vprašanje

- izvirna vsebinska in grafična upodobitev razstave

Oboje v spomin in opomin, da smo vendar le ljudje, ...

Hvala, obogatili ste ne le kulturno dogajanje, tudi Vaše, moje in Vseh, ki podobno čutimo vsakdan - dušo in srce. E. J.

Črno-bele in vendar tako barvne. Odpirajo srce. Čestitke.

A in A

Izjemno močna razstava. Ob gledanju fotografij in prebiranju življenjskih zgodb sem bila nekaj časa v povsem drugem svetu. Nekaj tega bo vedno ostalo z mano. Čestitke za odlične fotografije!

H.

Spoštovani g. Matej,

Vaše fotografije so čudovite, prav tako pa tudi odnos do drugačnih. Hvala za vse.

B in M L.

Andreja Rožič

PO ZDRAVJE V TUJINO

Slovenci že nekaj časa v določenih primerih na zdravljenje lahko odhajamo v tujino, z novo, Evropi prilagojeno zakonodajo pa so tuji zdravniki specialisti za naše bolnike še dostopnejši. Tudi tuji državljani lahko od lanskega leta lažje pridejo na pregled k nam, v Slovenijo. Vseeno pa velja, da je zdravljenje v tujini prej izjema kot pravilo, saj se ljudje najraje zdravimo v domačem okolju. Nova pravila veljajo za načrtovano zdravljenje, ko se načrtovano odpravljamo v zdravstveno ustanovo v tujino, npr. na specialistični ambulantni pregled, k dermatologu, endokrinologu, okulistu, kardiologu, otorinolaringologu, psihiatru ...

Bolnik bi se za tak pregled v tujini lahko odločil, kadar bi bila čakalna doba za pregled pri domačem specialistu predolga. Ne moremo pa v tujino po zdravstvene storitve, ki sodijo na primarno raven zdravstva. V tujini tako ne moremo imeti izbranega svojega osebnega zdravnika, ginekologa, zobozdravnika ali pediatra.

Zdravljenje v tujini dozda

Že pred prilagoditvijo zakonodaje so naši bolniki v določenih primerih odhajali na zdravljenje v tujino. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) bolnikom stroške zdravljenja krije neposredno, ne da bi bilo treba bolnikom zalagati denar. Krije jim tudi potne stroške.

Kdaj smo do zdravljenja v tujini upravičeni?

1. Ko so v Sloveniji izčrpane vse možnosti zdravljenja, z zdravljenjem oziroma pregledom v drugi državi pa je utemeljeno pričakovati ozdravitev ali izboljšanje zdravstvenega stanja oziroma preprečiti nadaljnje slabšanje.
2. Ob nerazumno dolgih čakalnih dobah. Če je bolniku v Republiki Sloveniji pri vpisu na čakalni seznam določena čakalna doba, ki presega

najdaljšo dopustno čakalno dobo, je ta bolnik upravičen do povrnitve stroškov zdravljenja v tuji državi.

3. Če storitve ni mogoče zagotoviti v zadostnem obsegu. Zavarovancu se lahko tudi izjemoma odobri povračilo stroškov za zdravstvene storitve opravljene v tujini, če teh storitev v Republiki Sloveniji ni mogoče zagotoviti v zadostnem obsegu.
4. Če storitve ni mogoče zagotoviti pravočasno. Zavarovani osebi se odobri zdravljenje, ki ji ga ob upoštevanju njenega trenutnega zdravstvenega stanja in verjetnega razvoja bolezni ni mogoče nuditi v časovnem obdobju, ki je medicinsko utemeljeno.

Novosti pri zdravljenju v tujini

Nova zakonodaja oziroma direktiva v zdravstveni sistem prinaša novost, in sicer, da se lahko v tujino odpravimo na specialistične preglede in zdravljenje, ki so sicer na voljo tudi v Sloveniji in bi lahko do njih prišli v povsem razumnem času. Dovolj je napotnica osebnega zdravnika, s katero se namesto na pregled v ljubljanskem kliničnem centru naročimo v italijanski, avstrijski, nemški ali finski bolnišnici. Ni nujno, da izbirate zgolj med zdravniki, ki delajo v javni zdravstveni mreži, lahko se odločite tudi za zasebnega zdravnika, specialista brez koncesije, česar pa v Sloveniji ne morete narediti.

Viri: Zakon o zdravstveni oskrbi, O varstvu bolnikovih pravic

Zdravko Zore

DRAGICA ROME - GONILNA SILA PRI OHRANJANJU SPOMINA NA NOB

V februarju 2016 leta se je v 94. letu končala življenjska pot Dragice Rome, rojene Braniselj. Od nje smo se poslovili v soboto, 13. februarja 2016, na pokopališču Ločna v Novem mestu. Pogreb prvoborke in nosilke partizanske spomenice 1941 je bil z vojaškimi častmi.

Življenjska pot Dragice Rome je bila dolga in bogata. Rodila se je v Cerknici 13. maja 1922. leta. Otroška in najstniška leta je preživila v rojstnem kraju. Odrasla je v zavedno Slovenko, ki je ljubila svojo domovino. Z razkosanjem in okupacijo Slovenije v aprilu 1941 se ni sprijaznila. Odzvala se je klicu osvobodilne fronte slovenskega naroda in se že leta 1941 vključila v protifašistični narodnoosvobodilni boj. V tej epopeji slovenskega naroda je izgubila dva od treh bratov. V bojih je bila ranjena. Po končani vojni ji je bil priznan status vojaškega vojnega invalida IX. skupine.

Dragica Rome se je borila v različnih enotah NOV in POS. Bila je borka v dekliškem vodu in dekliški četi, s katero se je udeležila pohoda na Primorsko. Soborkam in soborcem je bila za vzgled. Med narodnoosvobodilno vojno je zelo zavzeto in odgovorno ter uspešno opravljala različne naloge. Med drugim je bila tudi pomočnica politkomisarja bataljona za zveze glavnega štaba NOV in PO Slovenije. Že med vojno je razvila svoje organizatorske in mobilizacijske sposobnosti. Na udeležbo v velikem narodnoosvobodilnem boju slovenskega naroda v letih 1941-45 je bila ponosna. Ciljem, idealom in pridobitvam tega boja je ostala zvesta do konca življenja. Vrednote NOB-ja je odločno zagovarjala. Izročila tega boja pa je uspešno prenašala na mlajše rodove, zlasti na mlade, rojene po drugi svetovni vojni.

Po vojni je bila zaposlena v organizacijah za PTT promet. Opravljala je različne naloge in prispevala svoj delež k razvoju pošte in telekomunikacij Slovenije. Skoraj deset let je uspešno vodila PTT podjetje Novo mesto.

Dragica je bila v celotnem povojnem obdobju znana kot angažirana družbeno politična javna delavka. Bila

je aktivna članica v mnogih družbeno političnih in družbenih organizacijah in v organih samoupravljanja v Združenih organizacijah za PTT promet Slovenije. Bila je tudi delegat v skupščini SR Slovenije in podpredsednica te skupščine.

Zelo aktivno je delovala v Zvezi združenj borcev za vrednote NOB Slovenije od njene ustanovitve dalje. Bila je članica več interesnih združenj borcev, ki delujejo v okviru ZZB NOB Slovenije ali samostojno. Bila je članica glavnega odbora ZB-ja in predsednica sekcije vezistov NOV Slovenije.

Dragica je že med NOB 1941-45 dojela, kaj pomenijo zveze v sodobni družbi in kaj so dejansko pomenile v tedanjih vojnih razmerah. Zavedala se je vloge zvez, ki so mnoga krajevna žarišča upora in boja proti okupatorju povezale v enovit narodnoosvobodilni boj. Zato je v PTT organizacijah Slovenije dala pobudo, da podelijo domicil kurirjem in vezistom NOB Slovenije in da se ustanovi planinska transversala (danes pot) kurirjev in vezistov, ki povezuje vse kraje, ki so znani po zgodovinskih dogodkih v NOB in pred tem. Njena pobuda je bila sprejeta. Vsako leto po tej poti hodi več deset pohodnikov, ki obujajo spomine na veliki NOB slovenskega naroda. Dragica je bila skoraj 50 let članica in prva predsednica domicilnega odbora kurirjev in vezistov pri ZOPTT Slovenije oziroma pri Pošti in Telekomu Slovenije, od 1997. leta pa častna predsednica tega odbora in njegova gonilna sila.

Neprecenljiva je zasluga Dragice Rome pri ustanavljanju in uspešnem delovanju združenj, ki ohranjajo spomin na veliki NOB 1941-45 in na zveze v tem boju. Njeni soborci in sodelavci bomo pogrešali njeno prizadevno in ustvarjalno delo ter spodbudne besede.

Vojni invalidi Slovenije bomo Dragico Rome ohranili v lepem in spoštljivem spominu kot soborko in kot sodelavko, soustanoviteljico Društva vojnih invalidov Dolenjske, Posavja in Bele krajine v letu 1994 in kot soustanoviteljico Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Na ustanovni skupščini zveze, v decembru 1994 je bila izvoljena za članico izvršnega odbora ZDVIS.

Po nastanitvi v domu starejših občanov Šmihel v Novem mestu je bila izvoljena za predsednico sveta stanovalcev doma. Tudi to nalogo je opravila z voljo, odgovorno in uspešno.

Za udeležbo in zasluge v NOB Slovenije in v povojnem obdobju je prejela več državnih odlikovanj in visokih priznanj ZZB NOB Slovenije, ZPTTO Slovenije, domicilnega odbora kurirjev in vezistov NOV

Slovenije, odbora za pot oziroma društva prijateljev poti kurirjev in vezistov NOV Slovenije.

Z Dragico sva neposredno sodelovala celih 40 let. Najino sodelovanje je bilo vseskozi ustvarjalno, plodno in iskreno. Med sodelavci je bila cenjena in spoštovana.

Naj počiva v miru. V našem spominu in v naših srcih bo vedno z nami.

Ivan Pivk

naše vezi iz naših društev

»OHRANJANJE ZDRAVJA VOJNIH INVALIDOV OSTAJA ŠE NAPREJ NAŠA PREDNOSTNA NALOGA«

Vodstvo Društva vojnih invalidov Celje se je skupaj s povabljenimi gosti vnovič zbralo na zboru članov, ki so ga letos pripravili 15. marca.

V uvodu je predsednik DVIC Stane Mele predstavil dnevni red in pozdravil goste, med drugim predstavnika ZDVIS Janeza Podržaja, predvsem pa izrazil zadovoljstvo nad še enim uspešnim letom, kar je natančneje pojasnil v svojem poročilu, v nadaljevanju pa tudi predstavil načrte za letošnje leto. Njegove besede, ki jih je označil kot *»osebno nalogo«*, pa so imele tudi čustven in pozitiven odziv. Predsednik si je kot enega prioritetenih ciljev namreč zadal angažiranje mlajših članov, saj je treba zagotoviti kontinuiteto delovanja Društva vojnih invalidov ne le v Celju, temveč tudi širše. *»Moj napor bo v prihodnje usmerjen k temu,«* je poudaril predsednik Mele.

Društvo vojnih invalidov Celje ima sedem pododborov in prav iz vsakega so se zbora udeležili po trije delegati. Predsednik Mele je predstavil realizacijo programov, pa tudi statistiko, in sicer je v DVIC trenutno 226 članov, žal pa je v minulem letu do zdaj umrlo 17 članov društva, ki so se jim navzoči poklonili z minuto molka. Statistika kaže, da še vedno 40 odstotkov upravičencev po vojnih zakonih ni včlanjenih v društvo, zaradi varovanja podatkov pa je do teh ljudi težko priti, kar pa bo po besedah predsednika Meleta še vedno ena od nalog društva. Stane Mele dejal, da je imel IO kar štiri redne seje in eno razširjeno, s sedmimi aktivnimi pododbori in njihovimi predsedniki pa imajo odlične odnose, se srečujejo, sodelujejo in obiskujejo starejše člane.

ZGLEDNO SODELOVANJE S SORODNIMI DRUŠTVI IN ORGANIZACIJAMI

Kot je poudaril Mele, ima Društvo vojnih invalidov Celje (DVIC) zgledne odnose tudi s sorodnimi društvi in organizacijami, med drugim z zvezo borcev, policijskim veteranskim društvom Sever, veterani vojne za Slovenijo 91 in Društvom generala Maistra, predvsem pri obiskovanju in organizaciji zaznamovanja državnih praznikov in dogodkov NOB-ja. Zelo dobro se je začelo tudi vzpostavljanje vezi z Medobčinskim odborom civilnih invalidov vojn, saj nas veže skupna zakonodaja. S slednjimi DVIC sodeluje tudi na športnih tekmovanjih. Prav športna dejavnost in rekreacija sta področji, ki sodita med štiri osrednje naloge programa dela, ki mu v DVIC ves čas posvečajo veliko pozornosti. Čeprav se vsi člani ne morejo pomeriti na vseh tekmovanjih, so panoge zelo razno-

Janez Podržaj je v imenu ZDVI Slovenije posebno plaketo podelil Stanetu Markoviču za prizadevno delo v društvu ter izjemno skrb za člane v Žalcu.

Srečanje na letni konferenci Društva vojnih invalidov v Celju.

vrstne in prilagojene, da se jih lahko vseeno udeležuje čim več članov. Osvojili smo kar nekaj priznanj in pokalov, ki so že razstavljeni v prostorih društva v Celju. Med športnimi disciplinami, ki so zelo obiskane, naštejmo le kegljanje, ribolov, balinanje, streljanje, šah, pikado ... Treningi so zagotovljeni.

OHRANITI IN KREPITI SOCIALNE STIKE S STAREJŠIMI ČLANI TUDI V PRIHODNJE

Predsednik Stane Mele je tisti predsednik, ki mu nikoli ni težko stopiti neposredno k članom, ki zaradi teže let ne zmorejo na srečanje, še manj na izlete, ki jih DVIC pripravlja enkrat na leto. Skupaj s predsedniki pododborov jih redno obiskuje na domu ali v domu za starejše občane. Člane, ki se skupnih aktivnosti ne morejo udeleževati, ob praznikih obdarijo, tudi za letos pa pripravljajo novoletno srečanje članov in njihovih spremljevalcev.

Predsednik Mele je v nadaljevanju predstavil program dela DVI Celje za leto 2016. Kot je pojasnil, bo socialna komisija na podlagi vlog in prošenj še naprej zagotavljala svojim članom bivanje v počitniški hišici v Termah Čatež, pri čemer bo upoštevala materialni položaj upravičenca. Mele je ob tem opozoril na čedalje večjo socialno stisko posameznikov, ki jim društvo delno pomaga s sofinanciranjem plačila domov, pri nakupu kurjave, očal, slušnih aparatov in drugih pripomočkov ... Društvo bo tudi v prihodnje, torej v okviru svojega prednostnega programa dela, velik del moči namenilo preprečevanju in odpravljanju ovir v fizičnem in socialnem okolju. Predsednik je omenil predvsem tehnične pripomočke, pojavljajo pa se stiske tudi zaradi pomanjkanja denarja za zdravila. »Zaradi čedalje težjih socialnih razmer postaja ta program vedno pomembnejši,« je poudaril. Omenil je še založniško de-

javnost in izrazil zadovoljstvo, da lahko preko biltena Naše vezi vsi naši člani dobijo potrebne informacije in so seznanjeni z novostmi in delom društev tudi drugje po Sloveniji. Še v prihodnje pa bo enkrat na leto izhajal bilten Savinjske vezi, ki ga prav tako brezplačno dobijo člani društva vojnih invalidov Celja.

PRIZNANJA IN NAGRADE NAJBOLJ PRIZADEVNIM

Predsednik ZDVI Slovenije Janez Podržaj je ob tej priložnosti pohvalil izvajanje socialnih programov in delo DVIC, sodelovanje s sorodnimi organizacijami in njihov enotni nastop na prireditvah, obenem pa pozval vse celjske člane na vseslovensko srečanje, ki bo 28. maja v Sežani. Prenesel pa je tudi pozdrave podpredsednika ZDVIS, ki se konference ni mogel udeležiti. V nadaljevanju sta oba predsednika podelila tako društvena kot zvezna priznanja za leto 2015.

Vesna Tripkovič Sancin
Foto: Vesna Tripkovič Sancin

Priznanja 2015 in knjižno darilo so za dolgoletno prizadevno in uspešno sodelovanje v DVI Celje dobili **Avgust Jakše, Rajko Zupančič, Ivan Štern, Samo Cmok** in **Ivan Jovan**. Podelil jim jih je predsednik DVIC Stane Mele.

Janez Podržaj je v imenu ZDVI Slovenije posebno priznanje ZDVIS podelil **Stanetu Markoviču**, podpredsedniku DVIC ter predsedniku pododbora Žalec, ki je bil eno leto tudi podpredsednik v organih ZDVIS, in sicer za prizadevno delo v društvu in za delo predsednika socialno-zdravstvene komisije DVIC za izjemno skrb za člane v Žalcu.

Plaketo ZDVIS je prejel dolgoletni predsednik pododbora Mozirje ter član IO DVIC **Jože Mlačnik**, in sicer za dolgoletno prizadevno delo v društvu in pododboru, redno obiskovanje članov in pretanjeno skrb za reševanje socialno-zdravstvenega stanja svojih članov.

Priznanje ZDVIS je prejela tudi izjemna članica **Ivan-ka Hrovat**, trenutno članica nadzornega odbora DVIC, in sicer za dolgoletno prizadevno delo, obiskovanje članov in pomoč pri reševanju njihovih socialno-zdravstvenih težav.

Letos pa je iz rok predsednika ZDVIS zahvalo prejela še **Nina Dvorjak**, dolgoletna tajnica in računovodkinja DVIC, za dobro vodenje odgovornih nalog, saj je naše društvo vedno dobilo odlično oceno poslovanja s strani ZDVIS in FIHO.

ZBOR ČLANOV DVI ZASAVJA

Društvo vojnih invalidov Zasavje je zbor članov organiziralo konec februarja v Lovskem gradiču v Trbovljah.

Zbora članov se je udeležila tudi županja občine Trbovlje Jasna Gabrič, župan občine Hrastnik Miran Jerič, predsednica in podpredsednik DVI Slovenske Istre Janja Žagar in Čedomir Antić, predsednik DVI Celje Stane Mele ter predstavniki invalidskih in veteranskih organizacij.

Da je zbor potekal nemoteno, smo izvolili delovno predsedstvo, dva overovatelja zapisnika, verifikacijsko komisijo in komisijo za sklepe.

Udeleženci zbora članov so sprejeli poročilo pred-

sednika društva Zvoneta Tahiroviča o delovanju društva, finančno poročilo za leto 2015, poročilo nadzornega odbora in častnega razsodišča. Prav tako so člani sprejeli finančni načrt in program dela za leto 2016.

Letos društvo praznuje 20-letnico delovanja. Obletnico bomo zaznamovali s slovesnostjo, ki bo 18. junija 2016, ko bomo zaslužnim članom tudi podelili priznanja ZDVIS.

Kot vsako leto, so zbor popestrile članice skupine Nagelj, ki so tudi letos pripravile razstavo svojih izdelkov.

Urška Holeček

66 LET NEPREKINJENEGA DELOVANJA DRUŠTVA VOJNIH INVALIDOV SLOVENSKE ISTRE KOPER

Na Zboru članov, ki smo ga imeli 18. marca 2016, smo zaznamovali visoko obletnico neprekinjenega delovanja naše organizacije.

Za boljše razumevanje našega poslanstva bi vam rada na kratko predstavila zgodovino našega delovanja.

Prvi kongres vojnih invalidov za Svobodno Tržaško ozemlje je zasedal v Portorožu, 20. septembra 1950. Na tem kongresu so bili tudi delegati iz okraja Buje, Trsta in Gorice, to je iz Cone A STO. Predstavljali so takrat nastalo Zvezo vojaških vojnih invalidov Svobodnega Tržaškega Ozemlja. Zaradi velikega števila

vojnih invalidov, vdov borcev in vojnih sirot, ki so prihajali od vsepovsod, je bilo treba čim prej vse te ljudi popisati, saj takrat še ni bilo prave evidence. Bilo jim je treba čim prej in čim bolj učinkovito pomagati, saj nekateri niso imeli ničesar. Finančnih sredstev ni bilo, ljudje pa so potrebovali pomoč. Zveza je vsako leto izvajala Invalidski teden. Višek praznovanja invalidskega tedna je bila tombola, ki je kasneje postala tradicionalna invalidska prireditev, vsako leto, 4. julija, na dan borcev. Z zbranimi sredstvi je organizacija takoj učinkovito pomagala vojnim invalidom.

Čeprav je čez desetletja prihajalo do različnih združenj in reorganizacij podobnih organizacij, se leta 1962 naša ni združila z zvezo borcev, ampak je ves čas delovala samostojno.

Del naše populacije je res že v spoštljivih letih. Tudi 94-letnika imamo v naših organih društva in je zelo aktiven. Drugi del populacije so vojaški mirnodobni invalidi, ki so zdravje izgubili med obveznim služenjem vojaškega roka.

Tako letos praznujemo 66. obletnico ustanovitve in neprekinjenega delovanja organizacije in 21. obletni-

co Društva vojnih invalidov Slovenske Istre Koper. Še vedno imamo isti cilj: pomoč vojnim invalidom na način, da je lahko prav vsak izmed njih vključen v programe, ki jih izvajamo.

Na Zboru članov je bila velika udeležba. S strani povabljenih so se zbora udeležili častni predsednik ZDVIS Ivan Pivk, predsednik ZDVIS Janez Podržaj, predsednik DVI Zasavje Zvone Tahirovič, predstavnici Zveze vojnih invalidov iz Trsta Pierina Furlan in Sonja Božić ter predstavnica Društva invalidov Piran Marija Mlinar.

Sprejeli smo poslovno poročilo za leto 2015, program dela in finančni načrt za leto 2016. Izvedli smo vseh pet posebnih socialnih programov ter vsa sredstva namensko porabili. Ob prijetni glasbi smo se družili, nekateri pa so tudi zaplesali.

Podelili smo tu priznanja Zveze društev vojnih invalidov Slovenije dolgoletnim zelo aktivnim članom: Silvanu Vrčonu, Čedomirju Antiču in Janji Žagar. Juliju Borsiju, ki je bil odsoten, bomo priznanje podelili na seji izvršnega odbora.

Vedno znova ugotavljam, da so naša druženja za naše ljudi najbolj pomembna, saj je to za nekatere edina možnost, da poklepetajo s sebi enakimi, se potožijo drug drugemu ali pa se skupaj veselijo.

Janja Žagar

UTRINKI IZ AKTIVNOSTI DCIV SLOVENIJE – LJUBLJANA

OGLED MUZEJA, KULTURNEGA DOMA IN PUSTNO RAJANJE V BELI KRAJINI

Na pustni torek, 9. februarja, smo se z obilo dobre volje in pustnimi maskami odpravili v Belo krajino, v Semič, kjer smo preživeli zabaven pustni dan. Ogledali smo si Krajevno muzejsko zbirko, naravoslovno zbirko, vinogradniško zbirko in Kulturni dom Semič z razstavo karikatur. Po ogledih smo se odpravili v bližnje gostišče, kjer nas je čakala prava pustna pogostitev, kulturni program in zabava do poznega popoldneva. Najlepše maske so bile nagrajene.

PROSLAVA OB DNEVU ŽENA IN DNEVU 40 MUČENIKOV

Društvo CIVS Ljubljana vsako leto v čast dnevu žena in dnevu 40 mučenikov pripravi koncertni dogodek z glasbenim popotovanjem. Letos je program povezovala Martina Šuhel, ki je recitirala pesmi, s čudovitim glasbenim prispevkom pa so nas razvajali glasbeniki skupine En kvartet in pevka ter kitaristka Silva Kosec. Za konec smo zaplesali pod taktirko našega člana Milana Praznika, ki je dogodek popestril z igranjem na harmoniko.

Petra Kapš

CIVILNI INVALIDI VOJN IZ DOLENJSKE NA GORJUŠI

Člani društva CIVDBP Novo mesto s spremljevalci smo v začetku marca obiskali gostišče Jamarski dom na Gorjuši, kjer smo si ogledali jamarski muzej ter spremljali predavanje na temo »Skrivnost je v odnosu«.

Predavanje na temo »Skrivnost je v odnosu« je vodil predavatelj Rajko Škarič. Odnosi med ljudmi, partnerji, do samega sebe, notranja energija, zavedanje sebe, zdravje, kako si pomagati, vse to in več je bilo zajeto v temi. Predavatelj je v predavanju z vprašanji vključeval tudi navzoče, kar je po končanem predavanju pustilo pozitiven vtis in zadovoljstvo pri vseh udeležencih.

Po predavanju smo si ogledali muzej v jamarskem domu, kjer smo pod vodstvom vodiča spoznali zanimivosti o zbirki in zgodovini jamarstva. Člani so

lahko videli vse, od različnih rudnin, kamnin, ki so značilne za to območje, do manjših kapnikov, ostanov kosti živali, ogromno zbirko metuljev, kovinskih izkopanin, rudarske opreme, ki so jo uporabljali v preteklosti, fotografij ...

Po predavanju in ogledu muzeja je udeležence nagovoril predsednik društva Jože Zupanc, ki je predstavil preteklo in prihodnje delo društva, spremembe in tekoče dogodke ter aktivnosti društva v letu 2016. Prav tako je ob dnevu žena čestital vsem članicam in spremljevalkam ter jim s podpredsednikom Jožetom Poldanom in tajnikom društva podaril rože.

Vsi člani so bili zadovoljni in so si zaželeli več takih dogodkov.

Samo Urbančič
Foto: Samo Urbančič

OB DNEVU ŽENA: PRITEGNIMO VSE LJUDI, DA OHRANIMO ŽAR SOČUTJA IN HUMANIZMA

Društvo vojnih invalidov Ljubljana se je ob dnevu žena tudi letos spomnilo svojih članic in pripravilo slovesnost, na kateri so se poklonili vsemu, s čimer družbo in družino, javno in zasebno s svojim delom, požrtvovalnostjo in ljubeznijo bogatijo ženske.

Zbrane je pozdravil predsednik društva Anton Orožim, kot častna gostja pa je navzoče letos nagovorila Violeta Tomič, poslanka v državnem zboru, ki je med drugim spomnila tudi na razmere, v katerih trenutno živimo in ugotovila, da se iz zgodovine, kot kaže, nismo veliko naučili.

»Podpihovanje sovraštva do tujcev in skupaj s tem tudi do vseh drugače mislečih je na las podobno dogajanjem v Nemčiji v tridesetih letih, ko si je nacizem prilaščal oblast na valu spodbujanja in razpihovanja sovraštva do Judov, istospolno usmerjenih in komunistov. Z izsiljevanjem novih in novih volitev so nacisti prišli do absolutne večine v parlamentu in s takojšnjo spremembo zakonov uvedli prevzgojna taborišča, s podtaknjenim požarom parlamenta dosegli prepoved komunistov in drugih drugače mislečih, kar vse je privedlo do holokavsta, genocida na Judi, Cigani, etnocida in genocida nad

Slovani, do iztrebljanja invalidov, da ne obujam drugih grozodejstev. In vse se je začelo s stopnjevanjem sovražnega govora, kriminalizacijo manjšin in drugače mislečih, z vzbujanjem občutkov strahu in ogroženosti pred navideznimi in izmišljenimi propagandnimi fantazijami brez podlage v resničnosti,« je Tomičeva spomnila na podobnost z današnjim časom.

Tomičeva je še spomnila, da tudi veliko Slovencev živi v tujini in se vprašala ali bi njim želeli takšnega odklonilnega odnosa okolice, kot ga doživljajo migranti.

Ker je bila slovesnost posvečena dnevu žena, je Tomičeva izpostavila tudi to plat družbe in odnosa, ki ga ima družba do žensk.

»Dejansko so ženske v prevladujočem delu človeštva še vedno neenakopravne. In tudi tam, kjer so formalno enakopravne, niso enakovredne. To dokazuje primerjava deležev žensk med vsemi zaposlenimi in med odločevalci. Nesorazmerno več je moških med menedžerji in politiki kot med delavstvom in prebivalstvom. Poglejmo samo strukturo našega parlamenta, tako državnega zbora kot državnega sveta, in koliko županj imamo v 212 slovenskih občinah. Ali pa, kdo sedi v upravah bank, slabe banke in Slovenskega državnega holdinga. Slovenska družba je kljub deklarativnosti o enakopravnosti globoko, tudi podzavestno, moško šovinistična,« je opozorila.

In kaj lahko storimo same, se je še vprašala Violeta Tomič. *»Predvsem moramo ponotranjiti nauke iz zgodovine, da je nas ne bodo prisilili, da jo ponovno doživimo. Ženske smo varovale ogenj v družini in družbi tisočletja. Ogenj na ognjišču je bil središče in tudi pogoj za preživetje družine in lokalne družbene skupnosti. S časom in razvojem, z delitvijo družinskih in družbenih dolžnosti, z enakopravnostjo in enakovrednostjo, postaja vezivo družine in družbe sočutje in humanost, skrb za človekovo dostojanstvo in za njega osebno, ne glede na spol, starost, verova-*

nje, spolno orientacijo ali kakršnokoli drugo osebno okoliščino.

Zato moramo varuhinje ognja v času ugašanja sočutja dejavno poseči v tiste možnosti demokracije, ki smo si jo z ustavo tudi me priborile. Ni res, da se ne da nič spremeniti. Pomembno je, da se zavedamo dogajanja in da se z vsemi močmi borimo zase in za svoje potomce. Odgovorne smo za njih in dolžne smo jim zapustiti svet, ki ne bo slabši kot ta, ki so ga nam predali naši starši,« je dejala.

»Zganiti se moramo in pritegniti vse, ki jim je mar za sočloveka, za enakost, pravičnost in vse, ki jih prevevata sočutje in humanizem. Preprečiti moramo povzročanje izrednih razmer, spodbujanje sovraštva, korakanje strankarskih uniformirancev, podpihovanje sovražnega govora, ropanje državnega premoženja. To zahtevajmo na ves glas, ne dajmo se utišati. Kapljica izdolbe kamen, ne s silo, ampak s pogostim padanjem. Nekoč smo varovale ogenj,

danes pritegnimo vse ljudi, da ohranimo žar sočutja in humanizma. Za napredek in ohranitev človeštva,« je nagovor končala Tomičeva.

A. K. K.

MDCIV MARIBOR: DRUŽENJE, SMEH IN ZDRAVJE

Na zdaj že tradicionalno decembrsko prednovoletno srečanje s člani MDCIV Celje smo se tokrat odpravili na Štatenberg. Veselilo nas je, da so se vabilu odzvali in se nam pridružili predsednik ZDCIV Alojz Videnšek, strokovni sodelavki zveze Andreja Rožič in Maja Krajnc ter predsednica in tajnica DCIV Ljubljana Angela Zadnikar in Petra Kapš. Na kmečkem turizmu Ačko so poskrbeli, da nikogar od nas tistega dne nista pestili ne lakota ne žeja. K prešernemu vzdušju je seveda pripomogla glasba. S poskočnimi vižami nas je muzikant Bojan vabil na plesišče. Ob polki in valčku so marsikoga zasrbele pete, eni so se zavrteli v hitrih ritmih »rock'n rolla«, druge so prepričali počasnejši takti. Kot se za vsako pravo prijateljsko srečanje v naših krajih spodobi, smo na njem skupaj tudi zapeli, si nazdravili ter drug drugemu zaželeli vse lepo v prihajajočem letu. Poslovili smo se z željo, da se naslednje leto spet snidemo.

Februarja, ko je sezona prehladov in viroz na višku,

smo se zbrali z namenom dobiti čim več informacij o tem, kako se uspešno zoperstaviti tej nadlogi. Ker je smeh pol zdravja, so za prvo naravno zdravilo poskrbeli člani DBMKP. Z veseloigro »Recept za zdravo življenje« so nam popestrili dan. Malo za šalo, malo za res, paleta »tapravih« napotkov, s katerimi premagamo bolezen nas je dodobra nasmejala.

Sledila je delavnica z naslovom »Naravno nad težave z dihal«, v kateri sta nam predavatelja predstavila kopico naravnih zdravil, s katerimi si lahko okrepimo imunski sistem, se tako uspešno obranimo prehlada brez sintetičnih zdravil, oziroma si z njimi blažimo potek bolezni. Čeprav je večina izmed nas poznala vsaj nekaj »domačih zdravil«, pa smo z izmenjavo izkušenj v delavnici dobili še precej novih uporabnih nasvetov. Na koncu smo lahko potegnili vzporednice med nasveti, tistimi »hudomušnimi« in onimi »naravnimi« ter ugotovili, da če samo občasno upoštevamo le ščepec prvih nasvetov, s tem ne bomo ogrozili našega zdravja.

Slavica Jarc

90 LET ROZALIJE ERZETIČ

V jeseni 16. novembra, je dopolnila 90 let naša članica Rozalija Erzetič. Rodila se je leta 1925 v primorski vasi Zarščina, v zavedni kmečki družini. Že kot otrok je občutila težko življenje Slovencev pod italijansko fašistično oblastjo.

Vas Zarščina nam je manj znana, leži približno 10 kilometrov severno od Goriških brd, v bližini slovensko italijanske meje. V njenih najstniških letih se je začela druga svetovna vojna. Kot zavedna Slovenka se je pridružila terenskemu odporu proti okupatorju. V tem času je spoznala partizanskega borca Ivana, s katerim sta si po osvoboditvi ustvarila družino. V zakonu so se jima rodili štirje otroci. Zaradi moževe službe se je družina večkrat selila iz kraja v kraj, dokler se končno ni ustalila v Šmarju Sap, kjer si je ustvarila prijeten dom. Ves čas je bila skromna in skrbna, zato se je marsičemu odpovedovala v korist družine.

Rozalija je članica ZZB in območnega društva vojnih invalidov. Aktivno se je vključila tudi v delo človekoljubne organizacije Rdeči križ in je njen dolgoletni član.

Pred leti je izgubila moža Ivana. Ves čas so ji v oporo hčerki Marija in Nevenka ter sinova Bojan in Vojko.

Rozalija se zelo razveseli obiskov osmih vnukov in dvanajstih pravnukov. Pripoveduje jim o svojih doživetjih v svojem pestrem življenju.

Predstavniki ODVI Grosuplje smo jo obiskali na dan njene 90-letnice. Čutili smo, da je bila vesela našega obiska, obenem pa kot skrbna mama in gospodinja

vznemirjena, kaj in s čim nam postreči. Njena skrb je bila odveč, s piškoti, narezkom in kavico nam je postregel sin Vojko, saj živi z družino v hiši neposredno poleg domače.

Potožila nam je, da so ji oči opešale in ne vidi več brati, kar zelo pogreša, saj je kot aktivistka vse življenje spremljala aktualne dnevne novice.

S prijetno toplino v srcu smo se poslovili od nje, bogatejši za še eno doživeto srečanje s človekom, ki mu v življenju ni bilo prizaneseno s krutostjo in vsemi tegobami časa, v katerem živimo. Pri devetdesetih še vedno iz nje žarijo človeška toplina, prijaznost, ljubezen in zadovoljstvo.

Erzetičeva mama Rozalija je kot ikona prave slovenske matere in žene, skrbna, vedno dobrovoljna in vsem prijazna. Vsi njeni so lahko zelo ponosni na takšno mamo, babico in prababico.

Janez Podržaj

VIDA MOHAR: IŠČEM LEPE STRANI ŽIVLJENJA

Vida Mohar, 91-letna članica Društva vojnih invalidov Celje (DVIC) je ena tistih izjemnih žensk, ki ji tudi leta ne morejo do živega. Tako se še vedno, čeprav redko, udeleži tudi kakšnega izleta, predvsem pa se ob dnevih, ki jih preživlja v Domu ob Savinji, ukvarja s poezijo. Naša Vida, ki je članica društva vse od leta 1965, do svoje smrti pa je bil član tudi njen mož, je že leta 1993 prejela posebno priznanje za dolgoletno požrtvovalno in humano delo v DVIC, s katerim sodeluje še danes. Najbolj je vesela

sončnih dni, ko lahko posedi v naravi, ki jo polni z močmi. Narava, ptički, drevesa, vse to so motivi, ki jih naša pesnica zna lepo ubesediti v svojih stihih. Njene pesmi so izpovedne, v njih pa je ena sama ljubezen; do narave, živali, otrok, prijateljev, predvsem pa ljubezen do življenja. Ob tej priložnosti objavljamo njeno pesem *Moje poti*, ki govori ravno o njeni neusahljivi moči in ljubezni do slehernega dne na tem svetu.

Vesna Tripkovič Sancin

Moje poti

Vsak dan po isti poti
na sprehod ob Savinji grem.
Srečujem otroke in živali
med njimi najbolj srečna sem.

Na mostu se ustavim,
v Savinjo se ozrem,
v njej mnogo rae in ribic plava,
v mislih z njimi sem.

Jaz pa si želim v gozd,
med bukve in hraste,
da bi objela drevo,
ki dalo bi mi energijo.

Moči mi pešajo, to čutim,
saj leta že visoka so.
A za vsak podarjen dan
si rečem: „Hvala Bogu zanj.“

Vida Mohar

MIHAEL BARBIČ - NAJSTAREJŠI ČLAN DRUŠTVA VOJNIH INVALIDOV DOMŽALE

Društvo vojnih invalidov Domžale je majhno društvo, v katerem pa so zbrani člani iz kar petih občin.

Društvo posebno skrb namenja članom v domovih upokojencev, ki jih redno obiskujemo, se z njim pogovarjamo in se jih spomnimo s praktičnimi darili ob okroglih obletnicah. V Domu upokojencev Domžale lepo skrbijo za svoje varovance. Tam živijo trije naši člani: Marija Kovač, Janez Topole in Mihael Barbič, ki je 6. oktobra 2015 dopolnil 93 let in je najstarejši član našega društva. Obiska, pogovora in darila so vedno vsi zelo veseli, še posebej naš najstarejši Mihael.

Mihael je zadovoljen z domsko oskrbo in samsko sobo z balkonom v pritličju doma. Rad prebiva v domu, ima lepo urejeno sobo, opremljeno s slikami in pripomočki. Dneve preživlja ob druženju, gledanju televizije in poslušanju radijskih poročil. Kljub temu da je na invalidskem vozičku, se vedno znajde, in ni mu dolgčas ob branju dnevnega časopisja, druženju s sovrstniki v domu in pisanju o dnevnih dogodkih. Posebej pa je vesel obiska prijateljev, sorodnikov in članov Društva vojnih invalidov Domžale. Navdušuje ga tudi narava, saj se ob lepem vremenu z

invalidskim vozičkom rad zapelje po mestu in njegovi okolici.

Člani društva smo Mihaela obiskali prav na njegov rojstni dan, ko je tudi uprava doma zanj pripravila praznovanje s tortico, darilom in zdravico. Jubilant Mihael je ponosen na svoja leta. Pošalil se je, da živi dolgo, če si spoštljiv, potrpežljiv in dober po srcu. Danes živi srečno in zadovoljno življenje, obogaten z ljubeznijo svoje prijateljice, ki živi v bližini doma, in pozornostjo domskega osebja.

Vsak dan jemlje, kot da mu je podarjen, je na koncu obiska dejal Mihael. Pa še kdaj pridite na obisk, dokler bom tu preživljal jesen življenja, je dodal. Mihael se približuje 94. letu življenja, ki je bilo polno dobrega, pa tudi slabega. Ni mu bilo poslano z rožicami, saj je kmalu ovdovel in se prebijal skozi življenje sam, družbo pa je vedno iskal pri prijateljih in v društvih, katerih član je bil. Na koncu tega prispevka naj dodam, da je Mihael vsakega obiska vesel, zato ga le obiščite. Mihael, radi te imajo tudi člani DVI Domžale, drži se še veliko let – srečno Mihael.

Jože Novak

PROGRAM AKTIVNOSTI DCIVS APRIL - JUNIJ

DCIV SLOVENIJE LJUBLJANA

- Predavanje, ki ga organiziramo v sodelovanju z ZDCIVS: »Skrivnost je v odnosu«, Gorjuša, 14. april 2016,
- športne igre v streljanju v aprilu,
- v aprilu ekskurzija v Sv. Martin na Muri - Međimurje (Hrvaška),
- v maju štiri predavanja: »Prva pomoč«, »Zdravilni učinki solne terapije«, »Premagovanje ovir za starejše - ureditev stanovanja, varne poti« in »Domače rastline - vir zdravja in energije«,
- dan mladosti na Brionih, 23. maja 2016,
- solne terapije v Šmarci pri Kamniku,
- kopanje v Snoviku ali v drugih zdraviliščih po Sloveniji z vodenno vadbo,
- srečanja v skupinah za samopomoč,
- regijska srečanja CIV - poleg družabnega srečanja bomo pripravili tudi predavanje s preventivnimi praktičnimi vajami. Prvo srečanje bo 6. aprila 2016.
- obiski članov,
- druženje članov v dnevnem centru: tedenska telovadba; vaje za ožilje, hrbtenico in vratni obroč; urjenje spomina.

Prijave zbiramo na tel. št.: 01/52 11 088.

MDCIV DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN POSAVJA NOVO MESTO

Okvirni načrt dejavnosti društva:

- ekskurzije,
- delavnice,
- republiške športne aktivnosti,
- ohranjanje zdravja (Terme Čatež, Ankaran).

MDCIV MARIBOR

Okvirni program:

April:

- začetek treningov v vrtnem kegljanju,
- organizacija in izvedba ŠI CIV v kegljanju na avtomatskem kegljišču (Tabor, 19. april),
- meddruštveno srečanje v vrtnem kegljanju z DU Skoke,
- UGM - ogled razstave.

Maj:

- kopanje v Thermani Laško in ogled Celjskega gradu,
- pohod - pot ob žici - Ljubljana (7. maj),
- športne igre invalidov MOM (13. maj).

Junij:

- srečanje CIVS piknik Ribno pri Bledu (8. junij),
- strokovna ekskurzija z ogledom vojaškega muzeja v Pivki,
- meddruštveno srečanje v vrtnem kegljanju z DU Rogoza,
- ogled gledališke predstave na Vurberku.

DCIV PRIMORSKE

April ali maj:

- priprava in organizacija razstave fotografa - civilnega invalida vojn Mateja Peljhana in Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije »Vojna in mir, mir in vojna« v avli občine Nova Gorica.

Maj:

- srečanje civilnih invalidov vojn Primorske z delavnico na temo zdravstva,
- organizacija in izvedba športnih iger CIV v balinanju.

April, maj, junij:

- obiskovanje civilnih invalidov vojn po domovih.

PRVENSTVI ZDVIS V STRELJANJU IN V POSPEŠENEM ŠAHU

Konec februarja 2016 so se vojni invalidi pomerili na prvem letošnjem rekreativnem tekmovanju Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Strelsko tekmovanje, ki ga je tokrat prvič izvedlo Društvo vojnih invalidov Ptuj, je potekalo na strelišču Strelskega kluba Ptuj v Športni dvorani Mladika Ptuj. Udeležba je bila zelo dobra, saj se je zbralo kar 59 tekmovalcev iz enajstih društev vojnih invalidov.

Najboljši med vojnimi invalidi so bili: 1. **Oton Pok** iz DVI za Koroško, 2. **Mirko Lukman** iz DVI Gorenjske Kranj in 3. **Zvone Tahirovič** iz DVI Zasavje. Posebej ponosni smo nad udeležbo najstarejšega strelca, vojaškega vojnega invalida Franca Kušarja iz DVI Ljubljana, ki je lani dopolnil zavidljivih 90 let, in je v streljanju z naslonom osvojil prvo mesto. Drugo mesto pa je osvojil Alojz Sever iz DVI Severne

Primorske. Med drugimi člani so prva mesta med moškimi zasedli Milan Goubar iz DVI Celje, Edvard Bruderman in Franc Škrubej, oba iz DVI Ljubljana. V streljanju so se pomerile tudi ženske, Celjanki Pavlina Glušič in Matilda Breznik.

19. marca 2016 pa je bilo drugo prvenstvo ZDVIS, tokrat v pospešenem šahu, ki ga je izvedel DVI Maribor. V gostišču Taborka se je zbralo 14 vojnih invalidov iz šestih društev vojnih invalidov. Najboljšo šahovsko igro so pokazali: **Branimir Javornik** iz domačega društva, ki je zasedel 1. mesto, 2. mesto je zasedel **Milan Golja** iz DVI Gorenjske Kranj, 3. mesto je zasedel **Viktor Kuhar** iz DVI Pomurja.

Andreja Markovič

Življenje je kot en rožni cvet,
vsakdo od nas si
nabira svoj šopek zdravih let.
Koliko cvetkov rožca ima,
Toliko zdravja ti sreča poda.

Čudovito je opazovati,
cvetje in zvezde noči.
Ko reka neskončno teče,
Ona nič ne vpraša,
nič ne govori,
ona teče v neskončne dni.

Štefanija Holešek

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR; MATJAŽ HLADNIK	KITAJSKA ZDRAVLJNA RASTLINA, GINSENG	GLAVNO MESTO ERITREJE	ROBERT KRANJEC	MAVEC	STARA MAMA	MLADI ŽENSKI PODOBNO BITJE V GR.MIT.	GESLO		IVICA RAČAN	POKRIT PROSTOR ZA VOZOVE IN ORODJE	LETOVIŠČE PRI OPATJI	AFRIŠKI VELETOK	SNOV, KI VZBUJA ALERGIJO	TOLKAČ
GOVORICA POSAMEZ- NIH POKLICEV							SOL SILICIJEVE KISLINE							
PREBIVALCI SEVERA, INUITI							TRICIKEL, TRIKOLO							
							KRAJ PRI BOROVNICI							
NOVO MESTO			JUŽNOAM. TRAVNAT SVET						PANELNA PLOŠČA					
			VEZAVA TKANINE						NAŠ KANT- AVTOR (IZTOK)					
HITER PRIJEM Z ZOBMI ALI KLJUNOM					ŽIVINSKO POSESTVO						PREBI- VALEC GRČIJE			
					MUSLI- MANŠKO OBLAČILO						KAR JE DANO			
DOLGO OBDOBJE, VEK				PRIPRAVA ŽIVALI ZA HRANO						VELIK PES				
				OKLEPNO VOZILO						ZMAGA PRI ŠAHU				
ČRNO ZLATO						TERORIST BIN LADEN						ERVIN ČURLIČ		
						PASJE- REJEC						IZDELO- VALEC IRHOVINE		
POMOČ: EARP OPONA TOPOS VAFEL	SNAŽNOST	AMERIŠKI ŠERIF (WYATT)					TKANO BLAGO							
		10. MESEC					ŽENA JUANA PERONA							
MANJŠE ODPRTO VODNO VOZILO					ČLAN SENATA								OBDELAVA NJIVE S PLUGOM	AMERIŠKI IGRALEC IN REŽISER (ORSON)
					MANJŠA LESA									
IVANA KOBILCA			PIANO							ZABAVNA PRIREDI- TEV, ŠOV KAPLJICA IZ OČESA				
			STENSKA OBLOGA, TAPETA											
ŠTEVILO 100				NOVINAR VALENCIČ					ŠPORTNI KOMENT. (ANDREJ)					
				OČRT, PRIKAZ					MRTVAŠKI ODER					
MISELNI IN IZRAZNI OBRAZEC					STAREJŠI FIAT						ZORANA ZEMLJA			
					PERJE PRI REPI						ZMIKAVT			
SNOV, KI SE IZLOČI PRI OBAR- JANJU RAZTOPIN							NIZEK ŽENSKI GLAS					NUŠA LESAR		
							HALLE BERRY					NADA LAVRIČ		
ZNAN ODVETNIK (MIRO)							REZGE- TANJE KONJ							
DOLŽNIK, MENIČNI POZVANEC							POPULAR. GLASBENA SKUPINA IZ LIVER- POOLA							

Rešitev križanke pošljite na: **ZDVIS, Uredništvo Naših Vezi, Hacquetova 4, 1000 Ljubljana.**

Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence.

Nagrajenci iz prejšnje številke:

1. **Zofija ŠOSTER**, Porčeva 2, 2000 Maribor
2. **Janez STOPAR**, Gubčeva 20, 8330 Metlika
3. **Tilka ZORAN**, Trdinova 5c, 8000 Novo mesto